

ročník XXII (2020)

Nové Bratrské Listy

V Kristu Bůh usmířil svět se sebou.

(2 Korintským 5,19)

Z obsahu:

Dary a ovoce Ducha svatého

Konsensus sandoměřský

Unitas fratrum

Potštejnské jubileum

Husův den

3

obsah

kázání	
Pozvání k odpočinutí (<i>D. Vacovský</i>)	59
biblické a teologické studie	
Dary a ovoce Ducha svatého (<i>M. Theile</i>)	62
dějiny	
Sandoměřská dohoda (<i>red</i>)	67
unitas fratrum	
Británie - Obnova kostela	69
USA - obědy z mrazáku	70
Odložený synod EKP	71
náš seniorát	
Potštejn v čase koronaviru (<i>D. Vacovský</i>)	72
Partnerské setkání sborů (<i>J. Nejmanová</i>)	74
Husův den v Ž. Brodě	75
Ohlas Husova pojetí pravdy (<i>M. Šimek</i>)	75
z církvi	
Evangelická námořní hlídka	82
Nový člen GEKE	83
JAK	
Nutnost všeobecné nápravy	

Nové Bratrské Listy

22. ročník (2020)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR
při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

mail redakce: halama@etf.cuni.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milé čtenářky a čtenáři,
zatímco minule se zdála epidemie
ustupovat a církevní život se vracel
k pravidelnému rytmu, dnes se zdá, že
je před námi další nepěkné období.

V tomto čísle najdete velký podíl pří-
spěvků z Potštejna, a to je dobře, neboť
vir nevir slaví sbor jubileum. Jinak si
však všimnete, že se světová epidemie
tu více tu méně dostává do zpráv z celé
světové UF, nejen, že nás tím zavaluje
denně česká televize.

Dokončení článku o darech Ducha
nás orientuje k působení zcela jinému
než k virové nákaze - a měli bychom
prosit o dar rozlišování duchů, aby-
chom poznali, co je oprávněná opatr-
nost a co duch sobecké paniky.

Mimochodem, sobectví ukazuje
J. A. Komenský v dnešním textu jako
příčinu veškerého zkažení lidského svě-
ta.

Z Husova dne pak přinášíme před-
nášku o ohlasech Husova pojetí pravdy
v českém křesťanském prostředí.

Azatímco zřejmě definitivně skonči-
lo léto a éter se hemží inzeráty skvělých
osobností, které nás zcela jistě dove-
dou k lepší budoucnosti přinejmenším
našich krajů (neodmítám možnost zase
někomu dát důvěru, ale moc si od toho
neslibuji), blíží se pomalu zase advent
a je dobré uvědomovat si, že nezávisle
na nenápravě našich věcí se nám nabízí
cesta k pravdě a životu.

Bratrsky váš

Jindřich Halama

**Děkujeme za podporu pro náš časopis.
Číslo účtu 2900700247/2010**

kázání

Pozvání k odpočinutí

Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vám odpočinutí dám.
(Mt 11,28)

Milé sestry a bratři. Ten dnešní text je velmi známým Ježíšovým výrokem, který si většinou připomínáme při každé Večeři Páně a je dobré připomínat si ho i jako jednotlivci, protože by každému měl přinášet radost. Dostává se nám v něm největšího a nejvýznamnějšího a asi i nejzácnejšího pozvání. „*Pojďte ke mně všichni.*“

Pán Ježíš přináší toto své pozvání v souvislosti s výkladem svého poslání na této zemi. Tenkrát k němu přišli vyslanci Jana Křtitele, aby se ho zeptali, zda je vyvoleným Božím Mesiášem. A Ježíš jim odpovídá nepřímou. Neříká: Ano, já jsem Mesiáš, ale legitimuje se svými skutky. Vidíte, co se kolem mě děje? Slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluchí slyší, mrtví znovu ožívují a chudým se zvěstuje evangelium. Jděte a tohle všechno vypravujte Janovi.

Takhle nějak vypadá Ježíšova družina, jeho blízcí. Slepí, kulhaví, hluchí, malomocní, všichni nějak postižení. Tito lidé se kolem něj shromažďují a hledají u něj pomoc. A Ježíš jim ji dává. Plnými hrstmi. Z jejich bídy, z jejich živoření je znovu uvádí do plného, radostného a pokojného života. A nepotřebuje k tomu žádná okázalá gesta, reklamu nebo něco podobného.

„*Pojďte ke mně všichni.*“ A vy, kteří přijdete, kteří se odhodláte za mnou vydat, kteří najdete odvahu vstoupit na mou cestu, vy všichni dojdete pokoje. „*Já vám dám své odpočinutí.*“ Možná, že se najdou lidé, kteří se nade mnou nebo nad vámi pohorší, možná se někdo zasměje naší bláhovosti, možná se nám budou lidé pro naše rozhodnutí smát. To všechno se může stát. Ale buďte ujištěni, že přes všechny lidské úsměšky, ústřky a řeči, já vám dám odpočinutí.

A na druhé straně si zcela určitě vzpomenete na vyprávění evangelisty o opačných případech v Ježíšově životě. Kdy od něj lidé odcházeli. Skutečně byli pohoršeni jeho řečmi. Zdály se jim nesrozumitelné, snad i hloupé. A proto odešli a nechodili s ním více. A v této chvíli se Ježíš obrátil na ty zbývající, kteří setrvali v jeho blízkosti, a položil jim otázku: „*Také i vy chcete odejít?*“ A jejich jménem mu odpověděl apoštol Petr: „*Pane, ke komu bychom šli, Ty máš slovo věčného života!*“

Slovo věčného života. Tam, kde se umírá, kde je mdloba a slabost, kde je bolest a zoufalství, kde panuje beznaděje, tam všude je místo pro slovo velikého Ježíšova pozvání. „*Pojďte ke mně všichni.*“

Nezapomeňte, sestry a bratři, že Ježíš velice dobře znal člověka. Znal jeho starosti, problémy. A nebyly to otazníky psané pouze vnějšími okolnostmi tehdejšího

života. On znal i vnitřní život, otázky lidského srdce. Vnější poměry se mění podle průběhu doby, podle okolností panujících v tomto světě, ale ty vnitřní zůstávají a jsou v podstatě stejné dnes, jako v době Ježíšově.

A on tohle všechno dobře věděl. A jen proto vyslovil své veliké pozvání. Vždyť on sám žil jako člověk. A všichni, kteří jej hledali, nenacházeli jej někde v nadoblačných sférách, ale uprostřed nich, jako fyzickou osobu na tomto světě. Proto Ježíš věděl, jak náš život vypadá. Co je v něm různých těžkostí, překážek, nedokonalosti, zápasů, někdy výher, někdy porážek. On sám také bojoval, soužil se, třeba i plakal. A proto vztahoval pomocnou ruku ke každému, kdo to potřeboval. Hledal pro takového člověka pomoc. A dával víc, než si kdo dovedl představit. On jen neuzdravoval, ale dával nový život.

Ježíš dával člověku možnost nového života. To neznamena, že budoval kolem lidí neprostupnou izolaci, nějakou komunitu, kde by žili v závětrí, uchránění od čehokoliv. Ne, Ježíšovi následovníci žijí neustále uprostřed tohoto světa. Také bojují, potácejí se v jeho labyrintu, pláčí, trpí, radují se. Ježíš je nevyvedl v nějakou pohádkovou říši blaha. Ale on svým slovem, svými skutky očisťuje jejich srdce a posiluje je proti zoufalství, beznadějí a vkládá tam jistotu a pokoj. To je ten nový život.

A tento nový život potřebuje každý z nás. My všichni. Potřebujeme nějakou jistotu uprostřed nejistoty světa. Potřebujeme pokoj uprostřed nepokoje. A proto pro nás bude stále aktuální to Ježíšovo pozvání: „*Pojďte ke mně všichni.*“

A Pán Ježíš to slovo „všichni“ ještě upřesňuje. „*Kdo se namáháte.*“ To byli lidé za časů Ježíšových, stejně jako my dnes. Pracujeme a jsme obtíženi. Pracujeme celý týden. A přece nám Pán dává den, abychom v něm odpočinuli. Abychom po všech těch zmatcích, po vypětí celého týdne našli chvíli, ve které se můžeme v tichu a pokoji posadit k jeho nohám a vyslechnout si tu slovo života. Abychom našli chvíli, kdy můžeme slyšet jeho hlas.

A přiznejme si, kolikrát takovou chvíli promrháme, protože upřednostníme něco jiného. Ať vědomě nebo svou lhostejností. Kolikrát si ten ruch všedních dní přenášíme i do toho dne odpočínutí a pak se vymlouváme, že opravdu nezbyvá čas na chvíli s Ježíšem. Na chvíli, kdy se má naše srdce upokojit, uklidnit, kdy máme nalézat novou sílu pro ten zápas s těmi všedními věcmi. Kdy máme nalézat sílu k překonání těžkostí a nástrah života.

V takovém případě je to slovo pozvání pro nás jen pouhou frází! Nenalézá odezvu v našem životě. A pak si budme jisti, že okrádáme a šidíme sami sebe. Připravujeme se o něco, co nám svět se všemi jeho zábavami, požitky a možnostmi nedá. Vidíme to kolem sebe, jak se snaží lidé všední starosti přehlušit, stále víc a víc. Stále víc a víc adrenalinu. A co naše rodiny? Uštvaní a uhonění přicházíme ve všední dny domů, všichni stejně zatíženi se scházíme kolem stolů, pod střechami svých domovů a většinou už zase jen řešíme všechno s vyhlídkou na zítřejší nový shon. Co všechno je třeba zařídit, vyřídit, co nás čeká. A kde najdeme pokoj, kde „dobjeme baterky“, jak

se dnes říká? Věřte mi, jen v tiché chvíli s Ježíšem, v jeho blízkosti, v jeho obecnství, v obecnství stejně ztišených bratří a sester.

Ale Ježíšovo pozvání platí nejen pro ty, kdo pracují, ale i pro ty, kdo „*jsou obtíženi břemeny*“. Takovými byli ti hluší, slepí, malomocní, chudí, kulhaví, jak jsme o nich mluvili na počátku. A zase, není to stejné dnes jako za časů Ježíšových? Kolik je mezi námi postižených. Zrovna včera jsem zaslechl výsledky jedné statistiky provedené v naší zemi. Mezi námi je přes jeden milion postižených. A pak je tady ještě další druh obtížení. Ne jevy fyzické. I my jako zdraví často pocítujeme tíseň, nepokoj, strach, úzkost ze složitosti dnešního života, máme své problémy v zaměstnání, v rodině, ve výchově dětí, třeba i partnerské problémy. Často si nevíme rady. Kam se obrátit o pomoc? Mnozí lidé často těžce hledají, aby nakonec zklamáni, že pomoc nenalezli, všeho nechali, rezignovali. Ale ta pomoc se nabízí. „*Pojďte ke mně všichni obtíženi a já vám dám odpočinutí.*“

Nikdo jiný nám nemůže dát pravé odpočinutí, než Pán Ježíš. On, který trpěl, aby naše bolest nebyla tak velká. On, který nám svou smrtí otvírá bránu života. Od něho pochází „*všeliký pokoj, převyšující rozum lidský*“. On nás nebere ze světa, ale právě uprostřed tohoto světa nám dává svůj pokoj.

A nesmíme zapomenout na jednu z našich největších obtížností, která nás zbaňuje pokoje. A to je náš hřích, naše vzpoura proti Bohu. Odloučení od Boha. Z toho všeho pochází ten vnitřní neklid. Kolik zlého natropil hřích v tomto světě. A ani my se mu nedokážeme vyhnout. Určitě jsme provedli mnoho věcí, za které jsme se pak styděli a bolelo nás to. A Kristus nás chce zbavit i tohoto břemene. Proto nás volá k sobě. Pod Ježíšovým křížem mizí tíha hříchu. On právě na tomto kříži umíral, aby náš hřích byl přikryt a my jsme našli ve svém srdci pokoj. Tím pozváním nás Ježíš zve k nápravě, k obnovení, ke znovuzrození.

Čeká na to, že k němu půjdeme, aby nám mohlo být odpuštěno. Aby nás Bůh Ježíšovými ústy ujistil: „*Doufej synu, doufej dcero, odpouštějí se ti tvé hříchy*“. A Bůh touží po tom, aby nám mohl odpustit. Touží po obecnství s člověkem. Ano, s námi pracujícími, obtíženými břemeny. Touží po tom, abychom mu byli co nejbliže. Stejně tak jako zamilovaní touží po vzájemné blízkosti, po vzájemných důvěrnostech. Proto poslal Ježíše na svět, proto jeho ústy vyslovil to veliké pozvání. Jeho smrtí se nám dostalo smíru s Bohem, odpočinutí. Od Ježíšova kříže vede cesta pokoje přes labyrint světa do ráje srdce. Za to buď Bohu dík i čest. Amen.

Daniel Vacovský

biblické a teologické studie

Dary a ovoce Ducha svatého

(dokončení z č. 2/2020)

Ve dvou následujících oddílech půjde o dary a ovoce Ducha svatého. Pavel píše: Usilujte o duchovní dary (1K 14,1). Tyto dary, charismata, jsou pro Pavla stejně důležité, jako ovoce Ducha: láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání (Ga 5,22-23).

Dary Ducha

V užším slova smyslu jsou za dary Ducha svatého pokládány ty duchovní dary, které Pavel vyjmenovává na třech místech (1K 12,8-10; 12,28-30; Ř 12,6-8). Řecky se nazývají charismata, což dalo název charismatickému hnutí. Na začátku chci předložit některá základní pozorování.

1. Ty tři Pavlovy výčty jsou rozdílné. Z toho plyne, že nejde o nějaký uzavřený seznam, který by stanovil, co má nutně patřit k základní výbavě křesťanského sboru. Mnohem spíš jsou tyto seznamy „otevřeny nahoru“. Jaké duchovní dary žijí ve kterém společenství, závisí na aktuální situaci a na Boží vůli.

2. Pavel většinou mluví o charismatech nebo „darech milosti“. Zvláště nápadné je to v 1 Korintským 12, kde zpočátku mluví o darech Ducha, jak se jim zřejmě v Korintu říkalo, ale dále mluví o darech milosti. Tím zřetelně ukazuje, že charismata mají charakter milostivých darů a nejsou odměnou za zvláštní duchovní zásluhy či výkony. Dar dostává člověk vždy nově a nemůže jím disponovat.

3. Neexistuje žádná hierarchie darů. Pavel užívá obraz těla, které je závislé na všech údech a orgánech. Potřebuje všechny: nohy, ruce, oči i uši. Bylo by nesmyslné stavět jednu část těla proti druhé. Tento známý obraz sboru jako těla přináší Pavel v souvislosti s dary milosti (1K 12,12-27 a Ř 12,4-6).

4. Tyto dary dnes nejsou známy ve všech církvích. V Pavlově době žily v prvokřesťanských sborech. Bádání v dějinách křesťanství prokázalo, že ve sborech nežily jenom v době apoštolů, o níž mluví kniha Skutků a Pavlovy dopisy. I mnohem později potkáváme v rané církvi proroctví, jak ukazují Didaché (před rokem 150), Hermův Pastýř (asi 140), montanistické hnutí (2. a 3. století) nebo církevní otec Tertullian (začátek 3. století). A tyto dary žily i v pozdějších dobách. Zdůrazňuji to, protože někteří necharismatictí teologové chtěli tyto dary omezit na dobu života apoštolů, zatímco někteří charismatici je rádi vydávají za zcela nové, mnohem vyšší, než všechno dřívější. Dary milosti však existovaly ve všech dobách, i když někdy jen v okrajových hnutích, mimo hlavní proud křesťanství.

O jaké dary milosti se jedná konkrétně?

Nejprve je tu slovo moudrosti a slovo poznání (1K 12,8). Walter Rebell píše, že je sotva možné mezi těmito dvěma formami rozlišovat. V obou případech jde o slovo, které dává Duch svatý, aby bylo předáno druhému člověku jako Boží pomáhající zaslíbení. Tím je hodně blízko i prorocké řeči (12,10), o níž Pavel říká, že je dána pro „duchovní užitek, napomenutí i povzbuzení“ (1K 14,3). Tyto různé formy Duchem působené řeči se dnes v letničním a charismatickém křesťanství hojně vyskytují. Pavel jmenuje dokonce víru jako zvláštní dar milosti Ducha svatého (12,9). Tím není míněna obecně víra v Ježíše Krista. Jsou křesťané, kteří nepřestávají věřit ani v beznadějných situacích proti všemu zdání, když už jiní dávno ztratili odvalu. Mají hlubokou důvěru k Bohu, která jim umožňuje očekávat všechno od Boha. Lidé, kterým je tento dar milosti dán, žijí jak ve starých církvích, tak v nových společenstvích. Potom následují dary uzdravování (12,9.28). A také působení mocných činů (12,10), protože vedle uzdravování existovaly další divy jako vyhánění démonů. Nakonec jmenuje ještě modlitbu v jazycích a dar tyto jazyky vykládat, a rozlišování duchů (12,10).

Když o darech Ducha mluví letniční sbory, vztahují se většinou na tuto řadu z 1K 12,8-10. Důležité však je její doplnění oběma dalšími seznamy. V 1K 12,28-29 jmenuje Pavel vedle proroků a divotvorců i apoštoly a učitele, vedle daru uzdravování a modlitby v jazycích i dar služby potřebným a řízení církve. Tím se pozornost obrací od nápadných a mimořádných úkolů k úkolům obvyklým, ale stejně důležitým, pro něž je stejná potřeba pomoci Ducha svatého. V Ř 12,6-8 stojí vedle sebe prorocké slovo, služba, učení, povzbuzování, dávání, vedení a milosrdenství zcela rovnocenně. Jsou to všechno důležité dary a úkoly. Tím víc Pavel zdůrazňuje: „Každému z vás říkám... nesmyslejte výš, než je komu určeno, ale smyslejte o sobě strážlivě.“ (12,3) Kdo přijme od Boha dar milosti, má zůstat skromný. To platí pro mimořádná obdarování stejně jako pro obvyklé úkoly. Charismatic Arnold Bittlinger z toho vyvozuje, že „neexistuje žádný rozdíl mezi přirozenými a nadpřirozenými dary nebo důležitějšími a méně důležitými dary. Nejdůležitější je dar, který je právě potřebný.“ Jihoafrický charismatický biskup Manas Buthelezi k tomu dodává: „existuje plíživé nebezpečí, že se nápadné dary Ducha přeceňují (uzdravování, modlitba v jazycích, slovo moudrosti) a dbá se na ně mnohem více než na dary služby a podřizování se druhým.“

Poprvé jsem charismatiky potkal na silvestrovském setkání Jednoty bratrské 1973/74 ve východním Berlíně. Už rok předtím vznikl ostrý konflikt mezi charismaticky orientovaným mladíkem z NDR a účastníky ze západoevropských zemí. Proto bylo rozhodnuto, že příští setkání se bude konat s tématem „Duch svatý“. Dobře si pamatuji, jak teolog Theodor Gill zdůraznil ve svém referátu, že přirozená obdarování každého člověka pocházejí právě tak od Boha, jako nadpřirozená charisma. Na vybledlém poznámkovém lístku, který mám, stojí: „Dary jsou nedělitelné. Přiro-

zená obdarování i dary Ducha jsou tu ke službě lidem.“ Pokud si vzpomínám, pro mnohé z nás to znamenalo vyřešení napětí, které jsme cítili. Ulevilo se nám, protože jsme předtím měli dojem, že žijeme ve dvou různých světech, s odlišným jazykem a způsobem myšlení. Skutečnost, že charismatici žili v NDR a skoro všichni necharismatici na Západě, tento dojem ještě zesilovala. Teď se nám nabízel most: věříme ve stejného Boha a jsme zajedno, že nám tento Bůh dává své dary.

Zdůrazňování nadpřirozených darů nebylo tedy kamenem úrazu jen v Korintě. Zůstává to tak dodnes. Je však nutné v různých situacích dobře rozvažovat. Pavel psal v 1 Korintským sboru, který dary Ducha znal a používal. Nedělo se to však dobrým způsobem, který by podporoval společenství, byla to spíš soutěž, kde se porovnávalo a oceňovaly osoby, které dary měly. I tenkrát byly neobyčejné dary hodnoceny víc než obyčejné služby. Pavel se proti tomu postavil: Pro tělo není oko víc než noha. Potřebuje oboje, protože jejich funkce jsou rozdílné. Nikdo ve sboru nemůže všechno. Bůh nedává nikomu všechny dary (12,29-30). Dokonce jsou často ty části těla, které se zdají nejslabší, nejpotřebnější (12,14-25). Potom Pavel jmenuje tři dary, které se zdají být zvlášť cenné: modlitba v jazycích, proroctví a oběť, která zahrnuje i mučednictví. Nemají však žádnou cenu, nejsou-li vedeny láskou (13,1-3). Vždyť jsou to jenom časné dary pro tento svět, zatímco láska, která je nesobecká (13,5), zůstane na věky (13,8).

To je rámec, který Pavel vymezil pro tuto určitou dějinnou situaci. Bez lásky nemají charismata v církvi žádné místo. Tam, kde je láska, však jsou žádoucí. „Držte se lásky a usilujte o duchovní dary, nejvíce o dar prorocké řeči.“ (14,1) to má potom sloužit budování sboru: „Kdo má prorocký dar, mluví k lidem pro jejich duchovní užitek, napomenutí i povzbuzení.“ (14,3) Jinak je to s modlitbou v jazycích, která je darem pro osobní užití: „Kdo ve vytržení mluví jazyky, mluví k svému užitku, ale kdo mluví prorocky, mluví k užitku církve.“ (14,4)

První letniční v nové době, kteří pro sebe znovu objevili charismata, nežili v Korintu. Jejich problémem nebylo přeceňování duchovních darů, ale jejich zanedbávání v církvích, kde žili. To byla situace, která je dovedla k tomu, aby darům milosti dali obzvlášť velkou důležitost. Po léta je museli obhajovat proti nepochopení starých církví. To je však dovedlo k tomu, že se nezabývali nebezpečími, proti kterým varoval už Pavel. Dnes se to mění. Letniční teolog Robert Menzies píše: „Duchovní dary nejsou žádným poznávacím znamením duchovní zralosti. Neoznačují nikoho jako příslušníka nějaké duchovní elity, nýbrž ukazují Boží milostivé přiblížení k jeho církvi a mohou být přijímány všemi věřícími. To, že Pavel popsal nezralé korintské jako sbor, kterému žádný duchovní dar nechybí (1L 1,7), tuto skutečnost zvlášť osvětluje. V Korintu byla velkým problémem pýcha a ta od té doby neztratila nic ze své nebezpečnosti.“ Dále Menzies píše: „seznam darů milosti v 1 Korintským 12,8-10 není žádný vyčerpávající výčet, ale zřetelně výběr darů, výběr z nevyčerpateľné zásoby. Kolik darů existuje? Tolik, kolik je potřeb v životě sboru. Bohu činí radost

se jich skrze nás ujmout.“ A do třetice: „To je právě ten div: Bůh, duch, má sloužit skrze nás, pozemské nádoby. Proto mají křesťané tím větší důvod mluvit o používání duchovních darů velmi pokorně. Je to čistě milost, se kterou Bůh rozhodl, že je smíme užívat. Praktikuje-li někdo dary, neznamená to, že je zbožnější než někdo jiný ve sboru, ale že ho Bůh shledal vhodným, aby posloužil Božím záměrům.“ Duchovní dary nejsou nikdy k dispozici lidem, ale Bůh jim je dává, aby byli k dispozici jemu. Kdy a jak to učiní, o tom rozhoduje Bůh sám. Pavel uzavírá první výčet darů milosti slovy: „To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce.“ (1K 12,11)

Evangelický charismatik Paul Toasperm říká: „Žádný dar milosti není nutný ke spasení, dary jsou však vzácnou Boží nabídkou pro jeho církev.“ Starým církvím věnuje „zápis do pamětní knihy“: „Kdo podceňuje dary Ducha, pohrdá jimi nebo je jen kritický a potlačuje jejich projevy, pohrdá Duchem svatým a potlačuje jeho působení.“ A na jiném místě ještě zřetelněji: „Je čas přestat s biblicky nezdůvodněnými názory a předsudky, uhašovat projevy Ducha a kritizovat dary, které jsou přece jeho dary. Duch svatý chce své dary rozvíjet v církvi všemi možnými způsoby... Veškeré působení pomocí darů však se má dit obezřetně a odpovědně.“

Pokládám tyto výroky jednoho letničního a jednoho charismatického teologa za užitečné. Ukazují nám následující:

1. Důležitější než dary je Bůh, dárce těchto darů. Kdo je fascinován divy, ztrácí to snadno ze zřetele.

2. Všechny dary Ducha mají sloužit vnitřnímu budování sboru (1K 14,12.26). Jedinou výjimkou je modlitba v jazycích, skrze niž Duch svatý posiluje jednotlivce.

3. Bůh dává jednotlivým lidem stále zvláštní dary. Sbory však dělají chybu, pokud těmto lidem přiznávají zvláštní respekt a autoritu.

4. Většinou je přiměřenější, jsou-li dary uzdravování a proctví uplatňovány v tichosti a ne pro veřejnost. Tak to činily některé církve po staletí.

Vedle darů Ducha, které často budí až nepřiměřeně velký zájem, se věnujme také ovoci Ducha, na něž se vedle darů snadno zapomíná.

Ovoce Ducha

Bůh Duch svatý daruje člověku dary milosti, aby mohl sloužit druhým. S ovocem Ducha je to stejné. Je to proto, aby pomáhalo utvářet dobře vztah s druhými. Rozdíl mezi dary a ovocem Ducha je, že dary dostáváme naráz, zatímco ovoce musí postupně zrát. Jde o proces vnitřních změn, které jsou mnohem méně viditelné, ale často stejně zásadní, jako třeba uzdravení nemocného.

Také v tomto případě existuje seznam, co je ovocem Ducha. Pavel píše Galatským (5,22-23): „Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrotá, věrnost, tichost a sebeovládání.“ Tento výčet je, stejně jako seznamy darů, „otevřen nahoru“. Na to ukazuje v listě Galatským souvislost. Pavel nejprve vyjme-

nuje patnáct „skutků lidské svévole (těla)“, proti nimž postaví těchto devět druhů „ovoce Ducha“. Tak stojí proti sebeovládání nestřídnost a opilství, proti čtyřem druhům ovoce, které se týká mezilidských vztahů (láska, pokoj, laskavost, dobrota), hned sedm neřestí (hněv, hádky, žárlivost, rozepře, rozkoly, rozbroje, závist). Nejde tedy o počet ovoce Ducha a nedá se z něj vytvořit nějaký systém. Důležité je základní tvrzení: Duch svatý nepůsobí ve věřících jen „rychlé“ dary, ale také pomaleji rostoucí ovoce. Neboť ovoce musí zrát. To potřebuje čas a vyžaduje stejně jako dary připravenost, otevřít se působení Ducha svatého. Pavel píše: „Jsme-li živi Duchem, dejme se Duchem také řídit.“ (Ga 5,25)

Všechno jmenované ovoce se týká vlastní osoby a vlastního jednání. Tím je potvrzena zkušenost, kterou křesťané pravidelně zakoušejí: I jim je často blíže nenávisť a závist, hněv a hádky, než láska a svornost, přívětivost a mírnost. Sama dobrá vůle ke křesťanskému životu nestačí. Musíme se nechat Bohem přetvářet, abychom uměli milovat své bližní. To se většinou neděje jedním mocným činem, ale je výsledkem dlouhého procesu. K životu křesťanů patří, že nechají Boha působit na své nitro. To má na mysli Ježíš, když říká: „Můj Otec je vinař. Každou mou ratolest ... která nese ovoce, čistí, aby nesla hojnější ovoce.“ (J 15,1-2)

Walter Rebell píše: „Ovoce Ducha ... je ústřední pojem. Na něm je čitelné, co je podle Pavla cílem působení Ducha v první řadě: ne úžas budící jevy, ale takové způsoby jednání a postoje, které napomáhají sociální vzájemnosti.“ Naneštěstí jsou právě tyto žádoucí způsoby jednání málo přítomny v konfliktech mezi příslušníky starých církví a nových společenství. Římskokatolická biskupská konference popsala pro posuzování darů Ducha „kritéria chování lidí“. K nim patří ovoce Ducha a zvláště „uvážlivost, přiměřenost a moudrost... obrácení a pokání... připravenost učit se a nechat se druhými opravovat; pokora ke snášení vlastní slabosti i slabostí druhých... věrnost v každodenních povinnostech... schopnost sloužit, ustoupit a podřídit se.“ Kde roste v lidech, kteří se jinak mnohem spíš snaží sami sebe prosazovat, hájit a všechno oplácet, toto ovoce, je při díle Duch svatý. Kde neroste, nemá Duch dost prostoru, ať je to ve starých nebo nových církvích.

Když se Ježíše jednou ptali, na čem ve víře opravdu záleží, odpověděl: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe.“ Tak důležitá je láska k bližním. Důležitější než všechny ostatní dary Ducha. Jindy řekl Ježíš: „Varujte se konat skutky spravedlnosti před lidmi, jim na odív; jinak nemáte odměnu u svého Otce v nebesích.“ (Mt 6,1) Duch svatý působí jistě mnohem častěji v tichosti než veřejně. I křesťané, kteří nemají žádné zkušenosti s dary Ducha, jeho působení zažívají. Potěšuje je a vzdělává, dává v nich vyrůst ovoci jako láska, vlídnost, dobrota, věrnost, radost a trpělivost.

Martin Theile

(z knihy Gottes Geist für alte Kirchen und neue Gemeinden, Basel 2011)

Sandoměřská dohoda - 450 let

V dubnu letošního roku uplynulo čtyři a půl století od vzniku zajímavé ekumenické dohody, v církevní historii známé jako sandoměřská dohoda (consensus sandomiriensis). Týkala se reformačních církví v tehdejším polsko-litevském království a pro nás je tím zajímavější, že jednou smluvní stranou byla i polská Jednota bratrská. K připomenutí tohoto výročí otiskujeme výklad Rudolfa Řičana.

Polemické spisy a náboženské disputace, v té době v polské společnosti velmi oblíbené, nebyly jediným prostředkem katolické strany v pokusech o získání převahy. Docházelo i k násilnému převádění do katolické církve. Za těchto okolností utichaly spory mezi protestanty a ustupovaly pochopení, že je třeba společného postupu na obranu proti útočnosti katolíků.

Počátek učinili reformovaní a luterští na Litvě vzájemnou dohodou v březnu 1570. Po delších přípravách došlo k dohodě platné pro celou polsko-litevskou říši (Polsko a Litva se spojily unii v Lublinu 1569 v jednotný stát), v Sandoměři v dubnu 1570. V čele jednání byli reformovaní, kteří v lednu přijali s konečnou platností za své vyznání Helvétské, vložili však do něj k výkladu o večeri Páně také příslušný článek z konfese Bratrské a saské (1551). Tím chtěli připravit základnu přijatelnou Bratřím i luteránům.

Tito obojí se sešli v Poznani a slíbili si zanechat vzájemných útoků s kazatelen. Delegáti všech účastněných církví se pak shromáždili v Sandoměři na synodu malo-polských reformovaných ke konečnému dojednání. Jednotu zastupoval Andrzej Prażmowski - snad to byla se strany Bratří určitá opatrnost, že se vyhnuli přímému zastoupení tam, kde se mělo jednat o přijetí nové konfese. Platným účastníkem byl však přece bratrský jáhen, Izraelův věrný odchovanec a později nástupce B. Simeon Theofil Turnovský, ve Vitemberku dobře vzdělaný.

Všechny tři strany navrhly za základ dohody zprvu svou vlastní konfesi. To ovšem nemohlo vést k cíli. Když však Turnovský prohlásil, že Bratří jsou

Mapa příslušné části Evropy kolem r. 1570

ochotni připojit se ke konfesi připravené reformovanými, zachovávající pro sebe nadále konfesi svou, ustoupili i luterští od požadavku, aby dohoda byla uzavřena na základě Augustany, a navrhli sepsat konfesi společnou, při čemž ovšem pro sebe podrží vyznání augsburské.

K napsání takové konfese nedošlo, strany se však domluvily na společném prohlášení, takzvaném recesu, jenž měl znít tak, aby vyjadřoval učení společné všem třem církvím, připouštěje úmyslně výklad na tu i na onu stranu. Zejména šlo o učení o večeři Páně.

Po dlouhé diskusi, v níž Turnovský uplatnil zájem Bratří i vůli k dohodě, bylo usneseno: „Shodli jsme se, abychom věřili a vyznávali, že podstatná přítomnost Kristova nenaznačuje se pouze, nýbrž opravdu ve Večeři požívajícím ji představuje se, rozděluje a podává tělo a krev Kristova, při čemž k věci samé připojena jsou znamení nikterak pouhá: podle povahy svátosti.“ (překlad z latiny, J. Bidlo z počátku 20. století)

Vedle této společné eucharistické formule obsahuje reces také obsáhlý článek o večeři Páně ze Saské konfese z r. 1551, který již reformovaní vložili do svého návrhu jako doplněk ke konfesi Helvetské. Flaciovská (ostře konzervativní a nesnášenlivá) tendence polských luteránů ustoupila v tomto jednání směru filipistickému (podle Filipa Melancthona, nakloněného kompromisům a hledání společných řešení). Jinak obsahuje reces vzájemné uznání pravověrnosti zúčastněných církví, zejména v učení o Trojici a o ospravedlnění, slib pokoje a lásky, i vzájemné zvaní k synodům. Reces pak byl nazván Vzájemnou dohodou (consensus mutuus) a podle místa sjednání byl nazýván Sandoměřský (Sandoměř je město zhruba na polovině cesty mezi Krakovem a Lublinem).

Luteráni a Bratří jej doplnili dalšími úmluvami, učiněnými v Poznani. Kazatelé obou církví se mohou vzájemně zastupovat konáním služeb Božích i vysluhováním svátostí, strana straně nesmí odluzovat duchovní ani údy sboru, vyloučení z jedné církve nebudou přijímáni ve druhé, obě strany ať se nabádají k lásce, aby nedocházelo k věroučným hádkám, senioři mají pečovat o prohlubování sjednané dohody, obě církve budou ve svých řadách dbát kázně bez přijímání osob.

Obojí dohoda byla v evangelických řadách přijata s velkou radostí. V Poznani uspořádali Bratří s luterskými společně bohoslužby, při nichž B. Lorenc fungoval v luterské modlitebně v komži, kdežto luterští kazatelé sloužili odpoledne v bratrském sboru po bratrském způsobu bez komže. I když konsens nepřivodil spojení církví, znamenal velký pokrok v době, kdy mezikonfesijní napětí dělilo evangelické církve hrozivým způsobem. Proto také budil velký zájem i za hranicemi Polska (schválily jej např. univerzity ve Vitenberku, Heidelberku a Lipsku). Úkolem Bratří bylo tvořit nadále spojovací článek mezi luterány a kalvinisty.

Shoda mezi polskými protestanty, z níž ovšem byli vyloučeni antitrinitáři, přišla pozdě na to, aby mohla přivodit provedení reformace v celé zemi. Bylo již zřejmé,

že katolická církev uhájila své místo a že rychle získá převahu. Evangelíkům půjde již jen o udržení pozic, o uzákonění a zachování svobody vyznání v menšinovém postavení. V tom jim bude posilou velký počet pravoslavných ve východní části již zcela sjednocené polsko-litevské říše. Zatím nastane po smrti Zikmunda II. Augusta (1572) čtrnáctileté období poměrného klidu, než protestanty zřetelně ohrozí nový, nerozpačitý útok z katolické strany.

(R. Říčan. *Dějiny Jednoty bratrské*, str. 259-262)

unitas fratrum

Británie - Obnova kostela v Hornsey

Sbor Jednoty v severolondýnském Hornsey zažil nepříjemný konec roku. Na Štěpána, 26. prosince, začal jejich kostel hořet. Kazatel místního sboru, bratr James Woolford, popisuje situaci takto: „Když jsem dostal zprávu o tom, že kostel hoří, byli jsme poblíž Bradfordu, u mých rodičů, kde jsme jako rodina slavili konec vánoc. Okamžitě jsem vyrazil na cestu a přemýšlel, co na místě najdu, kolik toho z kostela zbude. Když jsem dorazil, byl jsem potěšen, že zkáza nebyla tak velká, jak jsem se bál. Určitě tomu přispělo, že je náš kostel přes ulici od hasičské stanice.“

Zdivo zůstalo v pořádku, dokonce i střecha šla opravit a nebylo nutno stavět novou, zničeny byly hlavně interiéry. Najít svůj kostelík (sbor se tu schází od r. 1908) jako zastřešené spáleniště není nic hezkého, ale po prvním šoku se sestry a bratři ujistili, že pojistka je v pořádku, a že pojistovna škodu z velké části uhradí.

Dali se do práce a plánování, jak postupovat při obnově. Ztraceny byly původní klasické varhany, které se nakonec rozhodli nestavět znovu, protože by to stálo obrovské peníze. Sbor si koupil elektronický nástroj a ušetřené peníze použil na opravy jiných škod. Pro mnohé je to citově hluboký otrěs, ztratit varhany, ale tato změna přinesla řadu nových možností. Sbor se nakonec postavil k věci tak, že tato zkáza může být novou příležitostí.

Kromě varhan se rozhodli neobnovovat dřevěný balkón nad vstupem do kostela, ten byl tak poškozen, že se musel strhnout a bez něj je vstup najednou mnohem pro-

stornější (hned ode dveří je nad vámi vysoký strop) a světlejší. Místo po varhanách bylo využito pro technickou místnost.

Celý kostel dostal nové barvy - nátěry dřevěných konstrukcí, malování. Převládá světle šedá na zdech a slonová kost na stropě, jen trámy ve stropě zůstaly tmavé. Renovovány byly lavice, kazatelna i stůl Páně. Obnovena musela být elektroinstalace, u níž bylo rozhodnuto zůstat u stylu, který patří ke stáří kostela.

Nikdo si nepřeje, aby mu shořela modlitebna, ale dnes, po šesti měsících renovací, kdy je obnova hlavní části hotova (zbývá vybavení vedlejších místností), říká bratr kazatel: „Jsem vděčný, že jsme mohli s pomocí Boží změnit tohle neštěstí ve výhodu. Náš kostel získal nový život a nabízí nový začátek.“

S obnovou pomohla i řada sponzorů, větších organizací i drobných dárců, jimž všem sbor děkuje a zve všechny, aby se přišli podívat na jejich nový krásný a světlý kostel. Díky Bohu, že se ze tmy mohlo stát nové světlo.

(Moravian Messenger, červenec 2020)

Bethlehem, USA - sytit hladové z mrazáku

Před deseti lety, v roce 2010, začala v Bethlehemu docela nenápadně nová služba potřebným. Členové jednoho ze sborů (East Hills Moravian Church) se rozhodli, že si jídlo nespotřebované při společné večeři nebudou rozdělovat zpátky, ale zmrazí je pro ty, kdo ocení hotové jídlo někdy později.

Postupně se tento nápad rozšířil, takže v roce 2016 na něm spolupracovala řada okolních sborů a jídla už byla připravována speciálně k tomuto účelu a v mnohem větším množství. Zmrazené jídlo bylo rozděleno mezi sbory a vydáváno podle konkrétních potřeb. Obzvláště lidem v tíživých situacích, po návratu z nemocnice, osamělým při ztrátě partnerů či blízkých, ale i sociálně slabým rodinám v blízkém sídlišti.

Vařilo se jeden den zhruba každé dva měsíce, což stačilo naplnit mrazáky zúčastněných sborů. Podíleli se na tom nejen členové Jednoty a dalších církví, ale i lidé

mimo církev. Věc se stala známou a klientů přibývalo, řízení se ujal bývalý profesionální šéfkuchař a sponzor věnoval sboru velký průmyslový mrazák.

V únoru letošního roku začaly požadavky na jídlo rychle stoupat, jak zesilovaly problémy s nemocí COVID-19. Problém byl, že velká kuchyně, ve které v té době pracovalo až 25 lidí, nemohla v tomto režimu pokračovat kvůli nařízení hygieny, zakazujícím větší skupiny než 10 lidí. Tým se však rychle rozdělil na pět menších skupin, které při dodržování všech hygienických nařízení pokračovaly v přípravě jídel. A od jara připravují týden co týden přes 500 jídel. Samozřejmě se ze služby stala každodenní činnost. Centrálně se připravuje jídelníček a nakupují suroviny a materiál, distribuují se na výdejní místa podle požadavků týdně, čtrnáctidenně nebo jednou měsíčně. Přes deset sociálních organizací tato jídla pravidelně odebírá a počty letos připravených jídel už překročily 10 tisíc.

s balením a distribucí jídel pomáhají hlavně dobrovolníci

Víc a víc lidí i organizací se snaží pomáhat sbírkami (např. všechny sbory Jednoty v Bethlehemu a okolí), potravinovými dary nebo i mimořádně dobrými cenami, které pro tento účel nabízejí. Konečnou distribuci jídel vykonávají zpravidla dobrovolníci ze sborů.

„Mrazáková služba“, jak se jí říká (Freezer Ministry), se v kritické situaci nejen osvědčila, ale nabyla na důležitosti. A že je to jen charitativní jídlo? Sycení hladových je jedním ze způsobů, jak mají Ježíšovi následovníci prokazovat Boží lásku ke všem bližním.

(stránky americké severní provincie Jednoty)

Odložený synod Evropské kontinentální provincie

S většími akcemi, shromážděními a tedy i synody jsou letos potíže. Synod ČCE, i se zástupci našeho seniorátu, byl z jara přesunut na září a proběhl ve zkrácené podobě v pátek 18. září v Praze.

Mnohem větší potíže má synod EKP, který měl být původně v červnu 2020. Byl odsunut na zatím neupřesněný jarní termín 2021 do Herrnhutu a další bude záviset na vývoji situace. Bez zahraničních hostů se synod konat může, ale synod EKP má většinu zahraničních delegátů! Měli by se na něm sejít delegáti z Albánie, Dánska, Německa, Estonska, Lotyšska, Nizozemí, Švédska a Švýcarska. Přitom synod má

být volební, je třeba zvolit dva nové členy vedení provincie - a volen má být i jeden biskup.

Sestry a bratři doufají, že se příhodný čas přece jenom najde a zasedání synodu se uskuteční co nejdříve.

(zdroj - www.ebu.de)

náš seniorát

Potštejn - 150 let

Vcelku nenápadně letos ve víru dramatických událostí ve společnosti přišlo dost významné jubileum. Potštejnský sbor má 150 let od svého vzniku.

16. října 1870 bylo v Potštejně do Jednoty přijato 21 dospělých a šest dětí, čímž vznikl první sbor obnovené Jednoty v Čechách. Potšejnští na to samozřejmě nezapomínají, jak zjistíte i v příspěvku, který nám sděluje, jak letošní jaro a léto prožívali bratři a sestry potštejnského sboru. (red)

Nouzový stav. Nouze. Co to je? Je to strach před něčím neznámým, před něčím, s čím jsme nepočítali a neumíme se tomu bránit? Anebo je to něco, co nám chybí, co považujeme za dobré a potřebné pro náš život a najednou to není? To jsou určité pocity, které jsme na jaře letošního roku prožívali a kladli si podobné otázky.

A přitom všechno začalo dobře. Scházeli jsme se k pravidelným biblickým a modlitebním hodinám, děti měly svou besídku, scházely se maminky s malými dětmi, probíhala výuka hry na housle. Při našich nedělních setkáváních jsme využívali témata Aliančního modlitebního týdne, která byla vybrána z nedokončeného díla J. A. Komenského „Obecná porada o nápravě věcí lidských“.

Ve sboru Církve československé husitské v Rychnově n. Kn. jsme se v lednu sešli k ekumenickému shromáždění, které vedl náš kazatel br. Jaromír Strádal. Vyprávěl o cestě apoštola Pavla do Říma (Skutky 27. a 28. kapitola) a obraz této cesty použil jako znázornění Boží moci působící na člověka k jeho záchraně, i když je tato představa nemyslitelná a nereál-

ná. Na počátku března jsme se opět v Rychnově n. Kn. sešli u příležitosti Světového dne modliteb. A hned na to se ještě konal Den misijní provincie v Turnově.

A pak přišlo něco neskutečného. Nouzový stav. Na základě opatření ze strachu před šířící se nemocí rozhodla vláda mimo jiné, že se nesmíme shromažďovat. Byla tím omezena a odložena všechna naše připravovaná setkání. Museli jsme reagovat na vzniklou situaci. Veškerá sborová činnost se přesunula do oblasti osobního přístupu k víře v rámci rodin. Výhodu sboru jsme spatřovali v tom, že mimo tří nejstarších členů jsou všichni ostatní ve spojení přes internet. Začali jsme rozesílat pořady bohoslužeb k domácímu využití, ve velikonočním období byly rozeslány programy pašijních hodin. Čtou všichni, co jim posíláme? Scházejí se rodiny nad Písmem, nad čtením Hesel? To všechno zůstalo na jejich odpovědnosti víry, na touze po spojení s Bohem, Ježíšem Kristem, ale i víře, že i takto jsme spojeni s ostatními členy sboru, kdy na sebe myslíme a prosíme za sebe. Dokonce i rada starších musela změnit způsob komunikace a své jednání prováděla rovněž elektronicky.

Na velikonoční neděli (12. 4. 2020) uskutečnil br. kazatel Strádal přímý přenos slavnostních bohoslužeb z našeho kostelíka. Přenos byl vysílán přes chytrý mobilní telefon na facebooku. Přenos sledovalo přibližně 20 posluchačů. Skutečnou nouzí pro nás nebyl strach, ale nemožnost scházet se v obecnství, nemožnost vzájemného sdílení.

Koncem dubna došlo k prvním rozvolněním přijatých opatření. Okamžitě jsme začali konat pravidelná setkávání při dodržování hygienických podmínek. Až do Svatodušních svátků se tématem našich setkávání stala církev. Příběh, kdy Ježíš přichází do hloučku ustrašených učedníků, dává se jim poznat ve svých ranách a vdechnutím Ducha svatého je povolává a posílá do světa konat jeho dílo. (J 20,19-23) Toto povolání pak vrcholí v jeruzalémském chrámu o Letnicích sesláním Ducha svatého.

Kvůli vyhlášeným opatřením byla přeložena i Noc kostelů, které se pravidelně zúčastňujeme. Konala se až 12. 6. 2020. Na počátku letošního setkání zazněla modlitba krále Šalomouna (2 Pa 6). Toto čtení nám vzdáleně připomnělo i 150. výročí vzniku sboru a 120 let od vystavění našeho kostelíka. Noc kostelů pak pokračovala diskusí na různá témata. Zpívalo se při kytáře i z kancionálů. Setkání se postupně zúčastnilo asi 10 potštejnských občanů mimo sbor.

Radostnou událostí pro náš sbor bylo setkání se zástupci partnerského sboru Rhein-Main v Německu. Přijeli ve dnech 3. až 6. 7. 2020. Jejich návštěva byla dlouho plánována, ale pro nepříznivé okolnosti jsme ještě krátce před jejich příjezdem nevěděli, zda se uskuteční. V neděli při bohoslužbách v Potštejně posloužil výkladem Božího slova vikář br. Albrecht Katscher z Herrnhagu, následoval program pro děti, „hod aktovkou“ na závěr školního roku. Podrobnosti jsou uvedeny v samostatném příspěvku sestry Jany Nejmanové.

S pomocí Boží žijeme a radujeme se z každé události, která se našeho sboru dotkne. Třeba svatba Jolany a Martina Rýdlových, která se konala v polovině července v našem kostelíku, nebo dva několikrát odkládané křty br. Stanislava Bindera a křtu nejmladší ratolesti manželů Adriany a Romana Kovaříčkových, Matyáše.

Děkujeme našemu Otci. On nás vysvobodil z moci tmy (i tmy stavu nouze) a přenesl do království Jeho Milovaného Syna. V něm nalézáme odpuštění, lásku a naději vykoupení.

(D. Vacovský)

Partnerské setkání Potštejn - Rhein-Main.

Ve dnech 3.-6. 7. 2020 se uskutečnila partnerská návštěva potštejnských a našich přátel ze sboru Rhein-Main z Frankfurtu nad Mohanem. Pro místo pobytu jsme zvolili ubytovací zařízení hronovského evangelického sboru v Tisu u Nového Hrádku, malebné místo v podhůří Orlických hor. Návštěvu jsme plánovali od naší loňské návštěvy na Herrnhaagu, ale vzhledem k letošním nepříznivým okolnostem jsme ještě tři týdny před příjezdem nevěděli, jestli se akce uskuteční. Opatření se uvolnila a bratři a sestry z Německa se rozhodli, že cestu uskuteční.

Bylo to moc pěkné setkání. Během prodlouženého víkendu jsme stihli poměrně bohatý program. V sobotu naši skupinu doplnili členové našeho sboru, kteří na chalupě nespali, a pod vedením br. Strádala jsme se věnovali nastudování výkladu biblického textu beze slov, abychom okusili možnost překonat jazykovou bariéru. Odpoledne jsme se vypravili na pěší výlet na Nový Hrádek s návštěvou zříceniny hradu Frymburk, kde nám majitelka podala odborný výklad. Po návratu jsme večer zapálili oheň a opekli špekáčky.

V neděli následoval přesun do Potštejna na bohoslužby. Slovem nám posloužil bratr vikář Albrecht Katscher, který momentálně působí na Herrnhaagu. Od našich přátel jsme obdrželi krásnou ochranovskou hvězdu, kterou pro nás vyrobila sestra Margot. Počasí přálo veselým aktivitám na zahradě. S týdenním zpožděním děti zahodily aktovku a doufáme, že tak definitivně skončil poněkud netradiční školní rok. Provětrali jsme barevný padák - dárek, který jsme přivezli předloni z Německa. Kdo nechtěl hrát, mohl u kávy a malého občerstvení sledovat, k čemu taková podivná věc vlastně slouží. Trochu nám překazilo plány čekání na oběd v restauraci, ale alespoň jsme si mohli posedět a popovídat. Ještě před obědem stihli naši hosté navštívit Vochtánku (Anenské údolí).

Z Potštejna jsme se vydali do Kunvaldu navštívit domek Na Sboru a Modlivý důl. Cesta zpět do Tisu tentokrát vedla po horské trase přes Neratov do Bystrého, kde jsme se zastavili alespoň na pár minut prohlédnout novou modlitebnu Církve bratrské. Po večeři následovalo krátké promítnutí fotografií z činnosti Rhein-Mainského i našeho sboru a zhodnocení návštěvy.

Ráno po snídani se naši hosté vydali zpět do svých domovů. S láskou budeme vzpomínat na kazatelku Katharinu a jejího manžela Kaie, na nového vikáře Albrechta, Stefana, Kristinu a Bettinu s malým Leonem. Určitě bychom všichni uvítali možnost trávit podobné setkání v Potštejně, což se nám za podobných finančních podmínek nepodařilo zajistit. Nyní nás čeká naše cesta do Herrnhagu a potom uvidíme, třeba se nějaká možnost v Potštejně najde. Poděkování patří všem, kdo se jakýmkoliv způsobem podíleli na tom, aby u nás byli hosté spokojeni. Děkuje Pánu za požehnané dny.

(Jana Nejmanová)

Husův den v Železném Brodě

Každoroční slavnost k výročí smrti Mistra Jana Husa se tentokrát konala v Železném Brodě v neděli 5. července a při odpoledním shromáždění ve skalách na Kalichu proslovil přednášku farář Michal Šimek. Laskavostí autora ji můžeme otisknout pro všechny, kdo se slavnosti nemohli účastnit.

Husovo pojetí pravdy a jeho ohlas u některých českých myslitelů

Vážení přítomní, sestry a bratři, milí přátelé,

když mě před časem kolega Ondřej Halama pozval, abych měl na tomto památném místě přednášku k Husovu výročí, řekl jsem mu, že to nepřipadá v úvahu, protože já se Husem a husitstvím nezabývám již dlouhou dobu, svoji pozornost upínám spíše k současným dějinám.

Ondřej mi nechal čas na rozmyšlenou, že to přece nějak zvládnou. A v tom čase rozmyšlení jsem si uvědomil, že velkým ctitelem Husovým byl filosof a bývalý mluvčí Charty 77 Ladislav Hejdánek, který zemřel letos na konci dubna několik dní před svými 93. narozeninami (já jsem s ním v prosinci minulého roku dokončil natáčení rozhovoru pro obecně prospěšnou společnost Post Bellum).

Byl to právě Ladislav Hejdánek, kdo od svého mládí přemýšlel o tradici pravdy v českých dějinách, která je v našem vnímání oprávněně spojena s osobností Mistra Jana. Přemýšlel a rozmyšlel o ní nikoliv jako o uctívání nějaké české starožitnosti či relikvie, ale v kontextu českých duchovních dějin, kdy heslo „Pravda vítězí“ vždy vyplulo na povrch a stalo se spojujícím prvkem ve zlomových bodech českých dějin 20. století.

Proto jsem se nakonec rozhodl, že pozvání sem na Kalich přijmu, abych k uctění památky Hejdánkovy osobnosti připomněl jeho způsob myšlení o pravdě v kontextu českých dějin.

Dříve než se budu věnovat Hejdánkovi, připomenu několik výroků k Husovu pojetí pravdy z knihy církevního historika Amedea Molnára (Na rozhraní věků. Vyšehrad, Praha 1985):

„v Husově myšlení a rozhodování má pravda místo neodmyslitelné.“ (str. 11)

„na Husa působil zejména zápas o právo neposlušnosti vůči nařízením a rozkazům neodpovídajícím měřítku první pravdy, zápas vrcholící střetnutím s duchovní i administrativní velmocí instituční církve.“

„Jeho výzva k hledání pravdy – křesťan je bojovníkem za pravdu. „Protož, věrný křesťane, hledej pravdy, slyš pravdy, uč se pravdě, miluj pravdu, prav pravdu, drž pravdu, braň pravdy až do smrti; neboť pravda tě vysvobodí od hřícha, od ďábla, od smrti duše a konečně od smrti věčné, jenž jest odlúčení věčné od milostie božie...“

„Pravda, o níž zde Hus mluví, je pravda boží ve svém vysvoboditelském aspektu, totožná proto s osobou a dílem Ježíše Krista.“ (vše str. 12)

„...výkladový komentář ke 116. žalmu. Hus zde poprvé cituje z 2. knihy Ezdrášovy 4,35-38 slovo o pravdě, která nade vším vítězí a rozumí starozákonnímu apokryfu ve světle Janova evangelia: „Já jsem ta cesta, pravda i život.“ (J 14,6) „Poznáte pravdu a pravda vás vysvobodí.“ (J 8,32) „Jakmile přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám za sebe, ale bude mluvit, co uslyší.“ (J 16,13)

„Biblický moment se hlásí v Husově přesvědčení, že se pravda v dějinách plně uskutečňuje teprve tam, kde je za ni člověk ochoten obětovat život.“ ... „Vítězí ten, koho usmrcují.“ (vše str. 13)

A nyní k Hejdánkovi. S Hejdánkovými úvahami nad pravdou v souvislosti s Janem Husem jsem se poprvé setkal na evangelické faře v Horních Řepčicích u Litoštěvic někdy kolem poloviny 80. let minulého století na tzv. „pondělcích.“ Scházeli se zde u faráře Zdeňka Bárty faráři bez státního souhlasu, disidenti a další zájemci, kteří vyslechli přednášku pozvaného hosta, o které potom diskutovali. Protože jsem tehdy jako předřečník měl krátkou úvahu či pobožnost o tom, co jsou to starozákonní proroci, velmi mě oslovilo, když při přednášce o svém pojetí pravdy mimo jiné Hejdánek zdůraznil, že heslo Pravda vítězí má kořeny ve starozákonní prorocké tradici.

Tehdy v Horních Řepčicích jsem snad poprvé slyšel o celém pozadí a významu hesla Pravda vítězí, které se tak významně zapsalo do českých dějin v souvislosti se zápasem Jana Husa a jeho následovníků v období české reformace. Hejdánek vděčně vzpomínal na přednášku historika Františka Michálka Bartoše z roku 1947, která byla vydána pod názvem „Z dějin hesla Pravda vítězí“. Ta ho inspirovala pro jeho přemýšlení a prakticky ji kdykoliv v této souvislosti připomínal. Nezapomněl zdů-

raznit, že to nebyl Jan Hus, kdo jako první použil spojení pravda vítězí. Právě F. M. Bartoš uvedl jména dvou řečníků Husových předchůdců, kazatelů, kteří doložitelně poprvé v českých dějinách vyslovili obrat pravda vítězí někdy kolem roku 1400. Byli to Johlín z Vodňan a Tomášek – o něm nevíme, kdo to přesně byl. Oba byli karatelé tehdejších společenských zlořádů.

Sám Hus poprvé užil obratu pravdy, která vítězí, v roce 1412, kdy po sporu o prodeji odpustků byl nakonec donucen odejít z Prahy: „Nade vším vítězí pravda, i když na čas bývá poražena.“ A ještě jednou jej použil týden před svou smrtí 27. června 1415 při loučení s kolegy a žáky z Karlovy university: „Stůjte v poznané pravdě, jež vítězí nade vším a vzmáhá se až na věky.“

Z Bartošovy přednášky se dozvíme o pozadí a kořenech slavné věty o moci a vítězství pravdy. Ta je původu biblického, konkrétně ji najdeme ve starozákonním apokryfu – ve 3. knize Ezdrášově ve 4. kapitole. Předchází jí ve třetí kapitole této knihy historka z dvora perského krále Dareia. Panovník vyhlásil řečnickou soutěž na téma, co je na světě nejmocnější. Utkali se mezi sebou tři mladíci. První prohlásil za nejsilnější víno, druhý krále, třetí pak ženy – ale ještě nad ně pravdu, jež zůstává a rozmáhá se navěky, živa jest a zmocňuje se na věky věků. Vítězství král přiřknul třetímu mladíkovi a zahrnul ho dary a poctami.

Přečtu nyní těch několik veršů (3. Ezdrášova 4, 34-41):

34. Tu začal mluvit o pravdě: „Muži, nejsou tedy ženy silné? Veliká je země, vysoké je nebe a rychlé je slunce na své dráze, vždyť obíhá v kruhu kolem nebe a vrací se na své místo v jediném dni!

35. Zdali není velký, kdo to činí? Proto je pravda nade vše větší a silnější.

36. Celá země pravdu vyzývá a nebe jí dobrořečí, všechna díla se před ní chvějí a třesou, při ní není nic nesprávného.

37. Nespravedlivé je víno, nespravedlivý je král, nespravedlivé jsou ženy, nespravedliví jsou všichni lidské synové a nespravedlivé jsou všechny jejich činy, všechno je stejné. Není v nich pravda a zahynou pro svou nespravedlnost.

38. Pravda však zůstává ve své síle po věky, žije a vládne na věky věků.

39. Nerozlišuje a nestrání nikomu, ale jedná ve všem spravedlivě a odvrací se ode všech nespravedlivých a zlých. Všichni blahořečí jejím skutkům

40. a není v jejím soudu nic nespravedlivého. Ona je síla, království, moc a velebnost všech věků. Požehnán buď Bůh pravdy!“

41. Domluvil a umkl. A všechen lid zvolal: „Převeliká a přesilná je pravda!“

Víra ve vítězství pravdy se stala silou husitské revoluce. Tuto epochu českých dějin včetně toho, co jí předcházelo, charakterizuje český filosof Jan Patočka ve spise „Co jsou Češi“, takto: Za Karla IV. byly Čechy nejkréštanštější ze všech zemí, vzniklo zde hnutí laické zbožnosti devotio moderna - připodobnění života světského životu duchovnímu; a brzy k tomu theologická učení, která pojímala církev nově jako

korpus vyvolených, kteří svou vyvolenost vyjevují svým příkladným křesťanským životem. A tyto názory se výtečně hodí, zvláště v době schizmatu, v době zmatků za krále Václava IV., kdy došlo k neblahým konfliktům s Říší a se zemskou šlechtou, k agitaci, jdoucí až do krajnosti. V jejím čele stáli brzy nejznamenitější, mravně nejsilnější mužové národa; zkažená antikřesťanská církev, zásadně se lišící od církve pravé, se stala velkým cílem útočného reformního hnutí; zpočátku lokální konflikt se stal konfliktem světovým, když se Jan Hus rozhodl vybojovat své spory s arcibiskupem, probíhající dosud v rámci země, před světovým fórem křesťanstva, před všeobecným koncilem v Kostnici (1414-1418), se zjevným rizikem hrozné kacířské smrti. Místo Karlem vysněného vyzarování Evropy na Východ a Balkán přišla tedy z Čech revoluce.

„V době, kdy Evropa usilovala o humanismus a renesanci, Čechy se oddaly a plně obětovaly absolutnímu, mravně duchovnímu pojetí křesťanství, „askezi ve světě.“ Tato reformní myšlenka křesťanského života, ač ne tak skvěle theologicky propracovaná jako německá reformace, ale co do mravní síly nemající sobě rovné, byla vybojována a uhájena proti celé Evropě – až do doby, kdy přišla reformace německá.“

Dvousetletý zápas o náboženskou toleranci skončil porážkou na Bílé Hoře a dobou násilné rekatolizace s nedozírnými následky nejen v Čechách a na Moravě, ale i na území dnešního Rakouska. Je snad paradoxem, že americký historik Evan Burr Bukey svou knihu Hitlerovo Rakousko začíná kapitolou Protireformační tradice v Rakousku? Zde se mimo jiné dočteme: „Neexistuje přesný způsob, jak zjistit vliv protireformace na postoje a chování příštích generací Rakušanů, ale moderní studie prokázaly, že její duchovní odkaz byl značný a trvalý. Rekatolizace posílila manichejský pohled na svět, ve kterém nelítostný Bůh schvaloval násilí proti jasně definovaným nepřítelům: protestantům, Turkům – a Židům.“ Můžeme si v této chvíli položit otázku: Měla snad rekatolizace vliv na to, že na přímé likvidaci Židů se během 2. světové války podílelo z řad nacistů 90% Rakušanů v čele s Adolfem Eichmannem a pouze 10% Němců?

Po definitivní válečné porážce české reformace, stvrzené v roce 1648 Vestfálským mírem, a konci nadějí na návrat, se poslední biskup původní Jednoty bratrské – Jan Amos Komenský – se svou vlastní loučil v Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské těmito slovy: „Na tebe, národe český a moravský, vlasti milá, zapomenouti také nemohu při svém již dokonalém s tebou se loučení; nýbrž k tobě nejpředněji se obračejíc, tebe pokladů svých, kteréž mi byl svěřil Pán, nápadníkem a dědicem nejpřednějším činím... Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu (hříchy našimi na hlavy naše uvedeného) vlada věcí tvých k tobě se zase navrátí, ó lide český!..“ – Masaryk své první presidentské poselství Národnímu shromáždění Československé republiky (22. 12. 1918) začal právě těmito slovy a dodal: „Tábor je náš program.“

Je asi škoda, že první československý prezident T. G. Masaryk nemohl nikdy spolupracovat a diskutovat o budoucnosti Rakouska-Uherska a Evropy s posled-

ním českým králem, Habsburkem Karlem I. Ten si byl totiž od doby svého studijního pobytu v Praze na začátku 20. století vědom, že porážka na Bílé Hoře pro Čechy znamená neblahé důsledky i po několika staletích a že rekatolizace určitě nebyla v pořádku. Dějiny se však ubíraly jinak.

T. G. Masaryk ve svém zápase o pozdvižení českého národa vědomě navazuje na Jana Husa, s tím, že jde o zápas duchovní. Ve svých spisech o Janu Husovi a České otázce připomíná, že čeští obrozenci – katolíci i protestanté – Dobrovský, Kollár, Šafařík, Palacký, Havlíček - vědomě navazují na Jana Husa. Není jistě náhodou, že na presidentské standartě první Československé republiky se objevilo heslo Pravda vítězí.

Ladislav Hejdlánek ve své stati „Vítězí pravda v dějinách?“ z roku 1991 argumentuje, že slovo pravda je v úzké spojitosti s vírou. Jde o slovo vycházející z hebrejské tradice a je v protikladu ke způsobu řeckého myšlení, které popisuje jsoucno, tedy to, co jest, co vidíme. A dodává: „V českém myšlení tohoto končícího století najdeme myslitelské pokusy o pojetí pravdy, které jsou hodny naší i světové pozornosti. A tyto pokusy jsou charakteristické právě tím, že navazují na jednu velkou tradici, spojenou s Janem Husem, ale sahající do minulosti ještě mnohem dálnější.“ Podle Hejdlánka to jde až k prorocké tradici Starého zákona. Pravda jako výzva, jako to, co přichází z budoucnosti, jako to, co nelze uchopit, co je nepředmětné. Zde nelze než s ním souhlasit.

Tuto souvislost s hebrejským myšlením ve spojitosti s českými dějinami zaznamenal například český badatel Ladislav Černý ve své knize „The Day of Yahwe and some relevant problems“ (Den Hospodinův a některé odpovídající problémy) z roku 1948. Připomíná, že čeští náboženští myslitelé – např. Jan Amos Komenský - viděli a interpretovali porážku na Bílé hoře jako den soudu nad těmi, kdo zhřešili. Ale zároveň v prorocké perspektivě naděje a Hospodinova zaslíbení vyhlíželi čas návratu. Podobně jako se mohli Judejci vrátit z babylonského zajetí. Do této souvislosti zařazuje Komenského slova z Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské o tom, že „vláda věcí Tvých k Tobě se navrátí, ó lide český.“

Pojďme nyní zpět k Hejdlánkovi. Všiml si totiž, že filosof Jan Patočka v doslovu k novému vydání jeho habilitační práce „Přirozený svět jako filosofický problém“ z roku 1970 mimo jiné napsal: „Pravda, slovo se stalo tělem: událost bytí, která si zvolila člověka za místo svého zjevení, našla svou plnost v plně „pravdivém“ člověku žijícím cele v odevzdanosti, mimo péči o své zájmy... je-li událost bytí pojata jako to, s čím je nerozlučně spjata božství, pak lze říci, že člověk tak plně pravdivý

nese právem jméno bohočlověka. Nyní však musí být vystoupení takového člověka nezbytně pojato jako útok na to, co světem vládne... Neběží... o záměnu osob v tomtéž stroji lidské společnosti, nýbrž o to, co bude člověku vládnout vůbec – zda jsoucno a jeho přesila, nebo pravda bytí... Bohočlověk tedy bude nezbytně zahuben: neboť to je jediný radikální způsob, jak „svět“, který nevidí než jsoucno, se ho může zbavit. Zároveň však nezbytně vstává z mrtvých: neboť pravda, na kterou mířila smrtící zbraň... nemůže touto zbraní být zasažena, není to žádná věc, není to nic, co by bylo v dosahu ničivé nitrosvětské síly.“ A k tomuto citátu Hejdánek dodal, že tu před sebou máme filosofický pokus o navázání na docela určitou českou tradici zakotvenou ve 3. knize Ezdráše (pravda nejmocnější), asimilovanou Husem a jeho pokračovateli a v minulém století obnovenou Masarykem a potom několika jeho žáky, na prvním místě Emanuelem Ráblem a J. L. Hromádkou v době 1. československé republiky.

Nutno dodat, že Jan Patočka navázal na Jana Husa nejen teoreticky, ale i prakticky. Když v lednu 1977 přijal roli mluvčího Charty 77, byl po svém setkání s holandským ministrem zahraničí vyslýchán na Státní bezpečnosti tak, že se zhoršil jeho zdravotní stav a zemřel. Je znám i jeho výrok, že jsou na světě věci, za které stojí za to zemřít. Na jeho místo v době, kdy to vyžadovalo odvalu, nastoupil Ladislav Hejdánek.

Před několika dny jsme si připomněli tragickou smrt – justiční vraždu – političky, protinacistické odbojářky a českobratrské evangeličky Milady Horákové. I ona byla následovnicí Jana Husa: Takto na setkání s ní vzpomínala Nina Bonhardová, bývalá šéfredaktorka časopisu Vlasta v článku Vzpomínka nejen na Dr. M. Horákovou, v deníku Svobodné slovo z 1. června 1968. Vybral jsem několik výroků M. Horákové při jejich náhodném setkání na podzim roku 1949 na chodbě budovy informačního a osvětového referátu Ústředního národního výboru hlavního města Prahy:

„Čeká nás zlá doba – národ myslím,“ pokračovala. „Bojím se o charakter našich lidí. Masarykova demokracie trvala jen dvacet let. Ta hrůza potrvá asi dlouho. Co bude z umrtvovaného národa? Mladí i moje dcerka vyrostou ve lži, demagogii, nebudou vědět nic. Po mně patrně nezbude popel, ani vzpomínka, ale dokud budu dýchat, budu se snažit mluvit pravdu, hájit pravdu, demokracii, právo na lidskou důstojnost. Tak to chtěl Hus, tak nás to učil TGM, vidíte“

Jděte už, snažte si uchovat zdraví, nervy...“

Přeji vám...“

Políbila mne.

Příznávám, pro slzy jsem neviděla na cestu. Za několik dní ji zatkli.

O tom, že úsilí o pravdu Boží a přinesené oběti nebyly přineseny nadarmo, svědčí i to, že upálený Mistr Jan Hus měl své následovníky. On sám byl upálen, oni poraženi, ale byli skutečně poraženi? Pravda nakonec vítězí. A někdy to trvá i několik staletí. Svědčí o tom svědectví českého katolického teologa Karla Skalického z jeho knihy

„Církev v Evropě, Evropa v církvi“ (Trinitas, Svitavy 2019) o jednání o deklaraci o náboženské svobodě na Druhém vatikánském koncilu. Cituji:

„Za přijetí deklarace o náboženské svobodě, tak, jak ji dnes máme v koncilových dokumentech, se nejvíc zasazoval episkopát severoamerický, a to celkem z pochopitelných důvodů vzhledem k dějinnému postavení katolické církve v Novém světě. Významně se však o to zasloužil svým projevem i pražský arcibiskup a kardinál Josef Beran, když 20. září roku 1965 neváhal před celým sněmovním shromážděním prohlásit, že:

„každý(...)postup proti svobodě svědomí je morálně škodlivý i tehdy, mají-li jeho původci na mysli prospěch pravé víry. Vždy a všude útlak svobody svědomí u mnoha lidí vyvolává pokrytectví. (...) Tak se zdá, že i v mé vlasti katolická církev stále trpí pro to, co bylo v minulosti jejím jménem vykonáno proti svobodě svědomí, jako bylo v patnáctém století upálení kněze Jana Husa nebo v sedmnáctém století vnější donucení velké části českého národa, aby zase přijal katolickou víru podle zásady „Cuius regio – eius religio“, jež byla uplatňována.(...) Tak nás i dějiny napomínají, abychom na tomto koncilu zásadu náboženské svobody a svobody svědomí vyhlásili jasnými slovy a bez výhrad, které by pramenily z oportunistických důvodů.“

To je připomínka slov velkého českého muže, který se v době 2. světové války sešel a sprátelil v koncentračním táboře v Dachau s evangelickým farářem a starozákonním teologem Milošem Bičem – pozdějším vedoucím překladatelské starozákonní skupiny pro ekumenický překlad bible.

Josef Beran byl 16 let internován komunistickou Státní bezpečností v letech 1949-1965. Stejný počet let strávil od roku 1548 do roku 1564 biskup Jednoty bratrské Jan Augusta ve vězení na Křivoklátě.

V roce 1965 bylo Josefu Beranovi umožněno vycestovat z Československa do Vatikánu s tím, že už se nikdy nebude moci vrátit. Tehdejší papež Pavel VI. si ho natolik vážil, že chtěl být osobně u něj, až bude umírat. To se stalo v roce 1968. A Josefu Beranovi se dostalo jako jedinému knězi – nepapeži té cti, že byl pohřben mezi papeži.

Významný impuls k církevnímu přehodnocení Husovy osobnosti dal v r. 1986 článek profesora Katolické university v Lublinu Stefana Swiezawského „Jan Hus - heretik nebo předchůdce II. Vatikánského koncilu?“ Článek vyšel v periodiku Tygodnik powszechny. Swiezawski vyjadřuje přesvědčení, že Hus nehlásal bludy, že teze, za které byl odsouzen, se shodují s hlavními směrnicemi učení o církvi přijatými II. vatikánským sněmem. Bylo by tedy spravedlivé, aby Svätý otec zahájil revizi procesu. Podle Swiezawského je nutné provést další důkladné bádání, které by hlouběji analyzovalo Husovy myšlenky. Toto bádání je třeba pro konečné zodpovězení otázky, zda Husovy názory byly heretické. On sám dochází k názoru, že Jan Hus herezi nehlásal, i přes to, že některé svoje názory formuloval radikálně. Nepovažuje je však za bludné. Poukazuje na to, že i u největších teologů se najdou názory,

kteřé dnes můžeme za bludné považovat. V závěru článku říká: „Jeho teze týkající se církve, za něž vytrpěl krutou smrt, se kryjí s hlavními směrnicemi ekleziologie, vyhlášené Druhým vatikánským koncilem. Zdá se tedy, že je požadavkem spravedlnosti, aby se Svatý otec rozhodl zahájit revizi procesu, kterým byl Hus na koncilu v Kostnici odsouzen, a očistil tu velikou mučednickou postavu od nespravedlivých obvinění.“

Skončím slovy Ladislava Hejdánka z rozhovoru natočeného 11. prosince 2019 pro *Post bellum* v Praze: „Pravda – to není české. To by bylo možné najít u každého národa. Navrhoval jsem, že s tím přijdeme jako přínos Evropě. Aby si všichni ve svém národě - ve svých národních dějinách našli, kde tam ti jejich vlastní mniši a kazatelé přednášeli o tom, že pravda je nejmocnější. A že by na to mohli navázat a na tom se sjednotit a začít budovat novou Evropu.“

(Michal Šimek)

z církví

Evangelická námořní hlídka?

V polovině srpna vyplula do Středozevního moře loď „Sea-Watch 4“, kterou vystrojila evangelická církev v Německu, aby ve Středozevnímořní zachraňovala životy uprchlíků. Spolupracuje s organizací „Lékaři bez hranic“, která zajišťuje zdravotní pomoc a péči.

Proč má vypravovat loď do Středozevního moře zrovna církev a ještě od moře Severního? Situace ve Středomoří je velmi napjatá a tragická. Itálie se rozhodla klást těmto aktivitám všemožné překážky, protože záchránění uprchlíci z Afriky končí většinou na jejím území a ostatní státy Evropské unie nechávají Itálii dost na holičkách. Proto Itálie zadržela celou řadu podobných lodí s odůvodněním, že nesplňují bezpečnostní limity a požadavky kladené italskou vládou. Ty byly nesmyslně vystupňovány s jasným záměrem znemožnit těmto lodím vstoupit do italských vod. Tak došlo k situaci, že uprchlíky občas vyloví nějaká loď vojenská, ale civilní záchrané lodě zcela zmizely. Sea-Watch 4 je pokusem o nový začátek, přičemž existují obavy, že bude také objektem manipulací a vytváření překážek.

Zatím se zdá, že loď úspěšně pracuje, informace (a kontakty, kdybyste chtěli akci podporovat) najdete na <https://www.united4rescue.com/mitmachen>

Nový člen Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE)

Rada GEKE vyslovila souhlas s přijetím evangelické luterské církve Islandu (Thjodkirkja) za členskou církev GEKE. Srdečně je vítáme mezi sebe a zde je stručné představení:

Stručné dějiny církve na Islandu

Pokřesťanství Islandu se datuje kolem roku 1000 a církev zde byla od počátku rozdělena do dvou biskupství, severního a jižního. V roce 1550 přišla na Island reformace z Německa, takže se islandská církev stala luterskou. Evangelická luterská církev Islandu je národní církví, což znamená, že do ní patří asi 70 procent obyvatelstva (má kolem 230 tisíc členů).

I na Island dorazil trend odluky církve od státu, první parlamentní rozhodnutí o tom je z roku 1997 a letos bylo rozšířeno. Zatím však má církev ústavně zakotvený status národní církve, což znamená roli v řadě veřejných státních a společenských aktů. Církev se například účastní každoročního zahajování parlamentní sezóny, či má roli při inauguraci prezidenta.

Vztahy s GEKE

Islandská luterská církev byla po mnoho let „účastníkem“ evangelického společenství evropských církví, základní dohodu však nepodepsala a nemohla tudíž být členskou církví (základní dohoda znamená především vzájemné uznání ordinace a svátostí). Jako prakticky jediná evangelická církev na Islandu nepotřebovala pěstovat žádné mezicírkevní společenství až donedávna, kdy přece

jenom počet protestantských církví na Islandu vzrostl a navíc je tu proces odluky od státu. To vedlo 2017 k přeložení Leuenberské dohody do islandštiny a k intenzivním rozhovorům o ekumenických vztazích. Církevní komise a grémia s dohodou souhlasila a synod 2019 se rozhodl, že islandská luterská církev požádá o plné členství v GEKE.

Na obrázku je hlavní kostel v Reykjavíku.

(www.leuenberg.eu)

1592 - Jan Amos Komenský - 1670

Nutnost všeobecné nápravy

Všimněme si následující věci! Prvotním zkažením prvního člověka nebylo nic jiného než to, že opustil společný pramen a obrátil se ke svému soukromému zájmu. *A až dodnes se nenalezla jiná příčina a jiný případ pokažení, než nešťastné úsilí pouze o osobní prospěch. Nenamáháme se pro společné dobro, ale každý sám pro sebe. Nezajišťujeme svou budoucnost prostřednictvím celku, abychom byli ve všech ohledech v bezpečí, nýbrž marně hoříme jeden pro to, druhý pro ono, a zapomínáme na věci, které jsou možná více důležité.*

A tak je vše rozerváno, ba dokonce ve zmatku, a jako odměnu za své sobectví si odnášíme věčné sváry mezi sebou navzájem, sváry ve svém nitru i sváry s Bohem. Jelikož Bůh je vším, stvořil všechno, všechno miluje a o všechno se stará, nemůže než nenávidět a trestat sobectví. Proto dochází ke změnění jazyků i národů, když Nimrod chce panovat sám a vystavět si Babel.

Změnění smyslů a myslí vzniká tím, že filosofové chtějí všemu rozumět sami, lépe než jiní a proti jiným, a ženou se tak do rozporů. A když některé náboženství chce vládnout samo, vzniká nenávisť a pohrdání, z toho pronásledování a týrání nebo pohanství a ateismus. A tak, pokud se napraví jen jeden myšlenkový směr, jen jedna církev, jen jeden národ, nepomáhá to, chyby se vracejí. Žádná část těla se nemůže zachovat bez ostatních.

Nechtě tedy všude a ve všem zahyne sobectví a do všeho se všude vrátí všeobecnost (neboli pravá katolicita).

Je třeba naléhat na nápravu všemi způsoby, použít ku pomoci všech prostředků, které nám Bůh ukazuje. Pokud se jich konečně chopíme všech současně, mohou dát nápravě základ tak obecný, že na něm bude moci být vše postaveno, a tak pevný, že to všechno unese. Bude se podobat základu k přebývání nás všech zde, na zemi, která ve svých hranicích uzavírá každého a nikdo z ní nemůže uniknout, ale ani se nikam propadnout, protože ho spolehlivě podpírá. Nejenže po ní sami bezpečně chodíme, ale stavíme na ní i domy, věže a města.

Hledejme tedy pro náš záměr podobný základ, tak všeobecný, aby se mu nic nemohlo vymknout a tak pevný, aby se na něm dalo vše postavit.

*(J. A. Komenský, Všeobecná porada o nápravě věcí lidských.
Kniha 1, Panegergia neboli všeobecné probuzení)*